

**Міністерство освіти і науки України
Державний торговельно-економічний університет**

**СОЦІОКУЛЬТУРНІ ЗАСАДИ ЕКОНОМІКИ
І ПОЛІТИКИ: ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКИ,
ТРЕНДИ, СУПЕРЕЧНОСТІ**

**ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

(м. Київ, 16 листопада 2023 року)

Київ 2023

**Розповсюдження і тиражування без офіційного дозволу ДТЕУ
заборонено**

УДК 316.334.3

С 69

Соціокультурні засади економіки і політики: взаємозв'язки, тренди, суперечності [Електронний ресурс] : тези доп. Всеукр. наук.-практ. конф. (Київ, 16 листоп. 2023 р.) / відп. ред. Н. В. Крохмаль. – Київ : Держ. торг.-екон. ун-т, 2023. – 251 с.

ISBN 978-966-918-100-8

DOI: 10.31617/k.knute.2023-11-16

У тезах доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції «Соціокультурні засади економіки і політики: взаємозв'язки, тренди, суперечності» висвітлено актуальні фундаментальні і прикладні проблеми розвитку сучасного суспільства, здійснено критичну аналітику світових політичних, соціально-економічних та культурних трендів.

Матеріали подано в авторській редакції. Відповідальність за зміст матеріалів несуть автори.

УДК 316.334.3

Редакційна колегія: Н. В. Крохмаль (відп. ред.), канд. філос. наук, доц.; А. А. Кравченко, д-р філос. наук, доц.; М. В. Ліпін, д-р філос. наук, доц.

Відповідальний за випуск М. В. Ліпін, д-р філос. наук, доц.

ISBN 978-966-918-100-8

© Державний торговельно-економічний університет, 2023

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	12
ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ	13

БАЛАБАН Ростислав

ОЦІНКА СПРОМОЖНОСТІ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД У КОНТЕКСТІ МОДЕРНІЗАЦІЇ УКРАЇНИ	13
---	----

ПОЛИЩУК Ігор

НАЦІОНАЛЬНІ ІНТЕРЕСИ УКРАЇНИ: ГЕОПОЛІТИЧНЕ ОСМИСЛЕННЯ	18
--	----

КЛИМЕНКО Олена

ПРОБЛЕМИ ПОШИРЕННЯ СОЦІАЛЬНО-НЕБЕЗПЕЧНИХ ХВОРОБ В УКРАЇНІ ПІД ЧАС РОСІЙСЬКОЇ ЗБРОЙНОЇ АГРЕСІЇ	21
---	----

БЕРЕЗА Борислав

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ТА ТРЕНДИ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ	24
---	----

БАРАНОВСЬКИЙ Фелікс

КОНЦЕПТ ДОВІРИ В КОНТЕКСТІ ПРОТИДІЇ ВИКЛИКАМ ТА ЗАГРОЗАМ СУЧАСНОМУ ГЛОБАЛЬНОМУ ДЕМОКРАТИЧНОМУ І ЛІБЕРАЛЬНОМУ ПОРЯДКУ	29
---	----

КРАВЧЕНКО Алла

ВІЙНА ТА ПЕРЕМОГА В ПАРАМЕТРАХ КУЛЬТУРИ	32
---	----

Секція 1

ГЛОБАЛЬНІ ГЕОПОЛІТИЧНІ ТА ГЕОЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ СЬОГОДЕННЯ

КРОХМАЛЬ Наталія

«ВЕЛИКЕ ПЕРЕСЕЛЕННЯ НАРОДІВ» ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ: ГЕОПОЛІТИЧНІ ТА ГЕОЕКОНОМІЧНІ НАСЛІДКИ	36
--	----

<i>МІЩЕНКО Анна</i> СУЧАСНА МАСОВА ЛЮДИНА: ДЖЕРЕЛО ТОТАЛІТАРИЗМУ ЧИ НОСІЙ ДЕМОКРАТІЇ?.....	39
<i>ГОНЧАРОВА Євгенія,</i> <i>МЕЛЬНИК Ганна</i> ГЕОПОЛІТИЧНІ ЦІЛІ США В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ РЕГІОНІ.....	42
<i>ГУСЄВА Наталія</i> ПОЛІТИЧНИЙ СКАНДАЛ: ОСОБЛИВОСТІ, НАСЛІДКИ ТА ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ.....	45
<i>ГЛУШКО Тетяна</i> НОВИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ ПОРЯДОК: ГЛОБАЛЬНІ ПЕРСПЕКТИВИ ТА ЛОКАЛЬНІ РИЗИКИ.....	48
<i>ЗАПОРОЖЕЦЬ Олександр</i> ПРОБЛЕМА НАЦІОНАЛЬНОГО СУВЕРЕНІТЕТУ В ЄС ЯК ОДНА З ПРИЧИН ПОЯВИ ЄВРОСКЕПТИЦИЗМУ.....	51
<i>КИЗИМЕНКО Ірина</i> ЕТИЧНІ ВИКЛИКИ ЦИФРОВОГО СЕРЕДОВИЩА.....	54
<i>МОРОЗОВ Андрій</i> СПОЖИВАЦТВО ЯК СУЧАСНА ПОЛІТИЧНА ІДЕОЛОГІЯ.....	57
<i>ВОРОБІЙОВА Валерія,</i> <i>ГУСЄВА Наталія</i> ГЛОБАЛЬНІ ВИКЛИКИ СУЧАСНОСТІ.....	60
<i>ІГНАТОВ Нікіта</i> СТРУКТУРНІ ЕЛЕМЕНТИ ПОЛІТИЧНОГО ІМІДЖУ ДЕРЖАВИ.....	63
<i>ТЕРТИЧНА Юлія,</i> <i>МОРОЗОВ Андрій</i> ДО ПИТАННЯ ПРО «ЧЕТВЕРТУ ПРОМИСЛОВУ РЕВОЛЮЦІЮ».....	67
<i>СЕГЕНЬ Ярослав</i> НОВІ МЕДІА ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ СОЦІОКУЛЬТУРНИХ ЗВ'ЯЗКІВ.....	70

<i>КРАСІЛЬНІКОВА Олена</i> МІЖНАРОДНА ВВІЧЛИВІСТЬ ЯК ОСНОВА ДИПЛОМАТИЧНОГО ПРОТОКОЛУ ТА ЕТИКЕТУ	73
<i>МОРГУН Микола,</i> <i>ВОРОБІЙОВА Ганна</i> РОЛЬ ФРН У ГЛОБАЛЬНІЙ ГЕОПОЛІТИЦІ ТА ГЕОЕКОНОМІЦІ	76
<i>ПОНОМАРЕНКО Марія,</i> <i>КРАВЧЕНКО Алла</i> ГЛОБАЛЬНІ ГЕОПОЛІТИЧНІ ТА ГЕОЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ СЬОГОДЕННЯ	79
<i>ЯСЕНЧУК Владислав,</i> <i>КОЛЕСНИК Володимир</i> СТАБІЛЬНІСТЬ І БЕЗПЕКА СВІТОВОЇ ЕКОНОМІКИ. АСПЕКТИ ТА ПАРАДИГМИ	83
<i>ШЕВЧЕНКО Дар'я,</i> <i>КРАСІЛЬНІКОВА Олена</i> ТЕРОРИЗМ ЯК ГЛОБАЛЬНА ПРОБЛЕМА СУЧАСНОСТІ	86
<i>ГУДКОВ Сергій</i> ІДЕЙНО-ДУХОВНА КРИЗА ЛЮДСТВА ТА АЛЬТЕРНАТИВНІ ПОГЛЯДИ НА СВІТОУСТРІЙ	88

Секція 2

СОЦІОКУЛЬТУРНІ АСПЕКТИ ЕКОНОМІЧНИХ РЕФОРМ ТА ПОЛІТИЧНОЇ МОДЕРНІЗАЦІЇ УКРАЇНИ

<i>ШТУРМАК Олександра,</i> <i>ЛІПІН Микола</i> СУТНІСТЬ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ В СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОМУ КОНТЕКСТІ	92
<i>ЛІПІН Микола</i> РЕФЛЕКСИВНІСТЬ ОСВІТИ ТА ЕМПІРИЗМ ДИСКУРСУ ІДЕНТИЧНОСТІ	95

<i>КРЕЗЕ Олексій</i> СУБ'ЄКТИВНИЙ АСПЕКТ ВЕРИФІКАЦІЇ ІНФОРМАЦІЇ У СОЦІАЛЬНІЙ РЕАЛЬНОСТІ.....	97
<i>БІРЮК Максим</i> ПРОБЛЕМА СОЦІАЛЬНОЇ РІВНОСТІ В КОНТЕКСТІ СУЧАСНОЇ АНТИДИСКРИМІНАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ.....	100
<i>ПРОКОПЧУК Ірина</i> ЕКОНОМІЧНІ ТЕОРІЇ ДЕМОКРАТІЇ В ПОЛІТИЧНІЙ НАУЦІ.....	103
<i>АНДРІЄВСЬКА Катерина, КРОХМАЛЬ Наталія</i> СОЦІОКУЛЬТУРНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ В УКРАЇНІ ЯК ОБ'ЄКТ ДОСЛІДЖЕННЯ ВІТЧИЗНЯНИХ СОЦІОЛОГІВ	107
<i>КОСТЮКОВ Леонід, БОНДАР Тетяна</i> ОРАТОРСЬКИЙ ТАЛАНТ ЯК ВАЖЛИВА СКЛАДОВА ЛІДЕРСЬКОЇ ОБДАРОВАНOSTІ.....	110
<i>ГЛАВАЦЬКА Наталія, ГОРПІНИЧ Ольга</i> ОСОБЛИВОСТІ БЕЗРОБІТТЯ У МОЛОДІЖНОМУ СЕРЕДОВИЩІ.....	113
<i>КОКАРЧА Юлія</i> ВПЛИВ НОВИХ МЕДІА НА ФОРМУВАННЯ ПОЛІТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ В УМОВАХ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ.....	116

Секція 3

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ТА ТРЕНДИ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ

<i>БЄЛЯЄВ Віталій, ГУДКОВ Сергій</i> ТОЛЕРАНТНІСТЬ ЯК ПОНЯТТЯ ТА ЦІННІСТЬ.....	119
---	-----

<i>ГАРІБОВА Аліна,</i> <i>ПРИХОДЬКО Сергій</i> РЕГІОНАЛЬНІ ПАРТІЇ: ЄВРОПЕЙСЬКА ПРАКТИКА ТА УКРАЇНСЬКІ ПЕРСПЕКТИВИ.....	122
<i>ГУБИЦЬКИЙ Любомир,</i> <i>МЕЛЬНИК Анна</i> ОСВІТА ТА СОЦІАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УКРАЇНСЬКИХ ДІТЕЙ-БІЖЕНЦІВ У ПОЛЬЩІ.....	125
<i>ЛОБОДА Марія,</i> <i>КРОХМАЛЬ Наталія</i> СОЦІОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД ДО ПРОЦЕСІВ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ.....	129
<i>РАДЧУК Дарина,</i> <i>ГУДКОВ Сергій</i> ПРОБЛЕМА ГЕНДЕРНОЇ НЕРІВНОСТІ В ФІЛОСОФІЇ	132
<i>СКЛЯР Олена,</i> <i>ГУСЄВА Наталія</i> КРИЗИ В ПОЛІТИЧНОМУ ПРОЦЕСІ УКРАЇНИ ЯК РУШІЙНА СИЛА НА ШЛЯХУ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ.....	135
<i>ПЕТРЕНКО Євгенія,</i> <i>БОРОВСЬКА Людмила</i> ПРОБЛЕМНІ ПЕРСПЕКТИВИ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ	138
<i>СИВЕЦЬ Сніжана,</i> <i>РАЗІЦЬКИЙ Віталій</i> УКРАЇНСЬКА МОДЕЛЬ І ЄВРОПЕЙСЬКІ ОСВІТНІ ПРОГРАМИ: МОЖЛИВОСТІ ТА ВИКЛИКИ	141
<i>КОРНЄВА Вікторія,</i> <i>ГОРПІНИЧ Ольга</i> СОЦІОЛОГІЯ ПРАЦІ В УКРАЇНІ – ВИКЛИКИ СУЧАСНОСТІ.....	145

<i>ГОРПИНИЧ Людмила</i> ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ТОРГОВЕЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ.....	148
---	-----

Секція 4

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ І ПОЛІТИЧНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ В УКРАЇНІ ПІД ВПЛИВОМ ЗОВНІШНІХ ВИКЛИКІВ ТА ЗАГРОЗ

<i>ЧЕРВОНА Леся,</i> <i>ЛАКУША Наталія</i> ВЗАЄМОДІЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ ТА РИНКУ ПРАЦІ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ЗОВНІШНІХ ВИКЛИКІВ ТА ЗАГРОЗ.....	150
---	-----

<i>ОБ'ЄДКОВ Олександр</i> ЦИФРОВИЙ ТОТАЛІТАРИЗМ В УКРАЇНІ. ДАЛЕКООСЯЖНА ПЕРСПЕКТИВА ЧИ МІФ?	153
---	-----

<i>ПАДАЛКА Олег,</i> <i>ПОЛЬСЬКА Ірина</i> ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЯ НОВОЇ ПАРАДИГМИ ЕКОНОМІЧНОЇ ОСВІТИ: СТАН, ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ	158
---	-----

<i>КИВЛЮК Ігор,</i> <i>КРАВЧЕНКО Алла</i> ВПЛИВ ВІЙНИ НА ВИЩУ ОСВІТУ В УКРАЇНІ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ.....	162
--	-----

<i>ШИХНЕНКО Анна,</i> <i>КРАСІЛЬНІКОВА Олена</i> ГЕНДЕРНА РІВНІСТЬ ЯК ПЕРЕДУМОВА СТАЛОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ	165
--	-----

<i>РОЮК Дар'я,</i> <i>БОРОВСЬКА Людмила</i> ДО ПИТАННЯ ПРО ЕКОЛОГІЧНІ НАСЛІДКИ РОСІЙСЬКОЇ АГРЕСІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ	169
--	-----

<i>ОМЕЛЬЧЕНКО Микита,</i> <i>ГОРПІНИЧ Ольга</i> СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНА ЗАХИЩЕНІСТЬ ВНУТРІШНЬО-ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ В УКРАЇНІ.....	172
<i>КАРАЦУК Микола</i> ГРОМАДЯНСЬКЕ СУСПІЛЬСТВО ПЕРЕД ВИКЛИКАМИ ЗОВНІШНІХ ЗАГРОЗ	176
<i>БОРОВСЬКА Людмила</i> ІНТЕГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В ОСВІТІ У СВІТЛІ ПОСТМОДЕРНІСТСЬКОЇ ФІЛОСОФІЇ.....	179
<i>ВОРОБІЙОВА Ганна</i> ПОЛІТИЧНА МОВА ЯК ІНСТРУМЕНТ РОСІЙСЬКОЇ ПРОПАГАНДИ У ЗБРОЙНІЙ АГРЕСІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ.....	182
<i>СОРОКІНА Олександра</i> СТРАТЕГІЇ КАР'ЄРНОГО ЗРОСТАННЯ ЖІНОК-ПІДПРИЄМЦІВ ПІД ЧАС ДІЇ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ.....	184

Секція 5

БЕЗПЕКОВА ПАРАДИГМА МІЖНАРОДНОЇ ПОЛІТИКИ ТА ЕКОНОМІКИ

<i>РАЗІЦЬКИЙ Віталій</i> ГІБРИДНА ВІЙНА РФ ПРОТИ УКРАЇНИ У КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ПОЛІТИКИ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ	188
<i>ГОНЧАР Максим</i> ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СОЮЗ ЯК ПОСТАЧАЛЬНИК ГЛОБАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ. ВІДРОДЖЕННЯ ЗАБУТОЇ ІДЕЇ.....	191
<i>ОБЛАП Павло</i> ІСТОРИЧНИЙ ТА НЕІСТОРИЧНИЙ ПОГЛЯД НА ПОНЯТТЯ «РЕВОЛЮЦІЯ».....	195

ШУЛЬГАЧ Іван,
ГУБИЦЬКИЙ Любомир
ЗАГРОЗА ДЕМОКРАТІЇ ЗІ СТОРОНИ ГІБРИДНИХ РЕЖИМІВ 199

ХОРУЖА Катерина,
КРАВЧЕНКО Алла
ФЕЙКОВА КОМУНІКАЦІЯ ЯК КОНФЛІКТОЛОГІЧНИЙ
ЧИННИК У ПОЛІТИЧНІЙ СИСТЕМІ..... 202

ПОЛИЩУК Марина,
ВОРОБІЙОВА Ганна
ВПЛИВ РОСІЙСЬКОЇ ПРОПАГАНДИ НА СПРИЙНЯТТЯ
ПОДІЙ У ГРУЗІЇ 2008 РОКУ ТА ЙОГО ВІДДЗЕРКАЛЕННЯ
В УКРАЇНСЬКИХ РЕАЛІЯХ СЬОГОДЕННЯ 205

ПОРЕМСЬКИЙ Микита
ВПЛИВ СОЦІОКУЛЬТУРНИХ ЧИННИКІВ
НА ПОЛІТИЧНУ СТАБІЛЬНІСТЬ ЄС 209

ХОРОШАЙЛОВ Богдан,
ВАСИЛИХА Наталія
УКРАЇНА – ВИКЛИКИ ТА РИЗИКИ
ДЛЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ..... 212

ГОРПИНИЧ Ольга
ІНФОРМАЦІЙНІ ВІЙНИ І ТРАНСФОРМАЦІЯ ВІДНОСИН
СОЦІАЛЬНОГО КОНТРОЛЮ В ІНФОРМАЦІЙНОМУ
СУСПІЛЬСТВІ..... 215

БЛИСТІВ Тетяна
БЕЗПЕКА В МІЖНАРОДНІЙ ПОЛІТИЦІ.
КОНФЛІКТ ПАРАДИГМ..... 217

Секція 6

СОЦІОКУЛЬТУРНИЙ ВИМІР ПОЛІТИЧНОГО Й ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ПОВОЄННОЇ УКРАЇНИ

ВОРОНКОВА Валентина,
НІКІТЕНКО Віталіна
ФІЛОСОФСЬКА РЕФЛЕКСІЯ КІБЕРГЕОПОЛІТИКИ
ЯК СФЕРИ ГЕОПОЛІТИЧНИХ ВІДНОСИН ЦИФРОВОЇ ЕРИ 220

<i>ШКУРОВ Євген</i> СОЦІОКУЛЬТУРНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ «ТРЕТЬОЇ ХВИЛІ» В КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ МІСТ	224
<i>ГАЛКІНА Анна,</i> <i>КРОХМАЛЬ Наталія</i> СОЦІАЛЬНІ ЗАСАДИ ВІДНОВЛЕННЯ ПОВОЄННОЇ УКРАЇНИ.....	229
<i>ВОЗНЯК Степан</i> БУТТЯ ПОЛІТИЧНОГО ЯК ТОТАЛЬНІСТЬ	232
<i>ШУСТ Наталія,</i> <i>ДУБОВИК Світлана</i> РОЛЬ СОЦІОГУМАНІТАРНИХ ЗНАНЬ У ПРОЦЕСІ ЕНОНОМІЧНОГО ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ.....	234
<i>ВАЛЬЧУК Микола</i> ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ СЕРВІСІВ У ГАЛУЗІ АДМІНІСТРУВАННЯ СИСТЕМИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ.....	238
<i>КУЛАГІН Юрій</i> КОНТАМІНАЦІЯ СУБ'ЄКТНОСТІ В СОЦІАЛЬНИХ НАУКАХ.....	241
<i>БОНДАР Тетяна</i> РОЛЬ ІНТУЇЦІЇ В ДІЯЛЬНОСТІ ЕФЕКТИВНОГО ЛІДЕРА.....	244
<i>БУЗИНСЬКА Дар'я,</i> <i>КИЗИМЕНКО Ірина</i> ЗБЕРЕЖЕННЯ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ТА УКРАЇНСЬКИЙ ДОСВІД.....	247

питання подальшої демократизації політичної системи України, залишається актуальним. А одним із важливих напрямів цього процесу – це максимальне надання владних повноважень місцевому самоврядуванню. А регіональні партії є важливою складовою його повноцінного функціонування.

Список використаних джерел

1. Hepburn E. Introduction: Reconceptualizing Sub-State Mobilization. *Regional & Federal Studies*. 2009. № 4–5. P. 477–499.
2. Lipset M., Rokkan S. Cleavage Structures, Party Systems and Voter Alignment. *Party Systems and Voter Alignments*. New York: Free Press, 1967. 64 p.

ГУБИЦЬКИЙ Любомир,
д-р іст. наук, доцент,
професор кафедри філософії,
соціології та політології,
Державний торговельно-
економічний університет;
МЕЛЬНИК Ганна,
канд. іст. наук, доцент,
доцент кафедри міжнародних відносин,
Київський університет
імені Бориса Грінченка

ОСВІТА ТА СОЦІАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УКРАЇНСЬКИХ ДІТЕЙ-БІЖЕНЦІВ У ПОЛЬЩІ

Порятунок жінок і дітей в умовах надзвичайних ситуацій є нагальною потребою, а для України є актуальною від початку широкомасштабної війни Російської Федерації, яка розпочалась 24 лютого 2022 р.

Відповідно до даних УВКБ ООН, з лютого 2022 р., в Європі було зафіксовано 8 046 560 біженців з України. Українські біженці в основному перетнули кордон Польщі. До цієї держави прибуло близько 1,4 мільйона осіб (ЮНІСЕФ, 2022), з них понад 40% – діти [1]. Станом на 01 вересня 2023 р. статус тимчасового захисту у Республіці Польща має 957 288 громадян України, з них: 412 896 жінок і 420 471 дитина [2].

Відповідно до закону «Про допомогу громадянам України у зв'язку зі збройним конфліктом на території цієї держави» [3] українські біженці можуть отримати допомогу, передбачену різними програмами. За програмою «Сім'я 500 плюс» на дитину до 18 років батьки отримують щомісяця 500 злотих фінансової допомоги [4]. З 1 січня 2024 р. допомога буде збільшена до 800 злотих [5]. За програмою «Добрий старт», незалежно від доходу сім'ї, батьки або опікуни учня можуть отримати 300 злотих один раз на рік на шкільний комплект дитини, віком до 20 років, а також до 24 років, якщо дитина-інвалід [6]. Програма «Про дофінансування перебування дитини в яслах, дитячому клубі або дитячому садку» передбачає максимум 400 злотих на місяць на одну дитину, але не більше суми, яку необхідно сплачувати за перебування дитини в яслах, дитячому клубі або дитячому садку [7]. Слід згадати також про допомогу за доглядом за дитиною [8]; допомогу при народженні дитини [9]; декретні гроші [10]; батьківську допомогу [11]; сімейний опікунський капітал [12].

«Правила прийому дітей з України до польських шкіл» передбачають, що дітей і молодь з України віком від 7 до 18 років приймають до державних шкіл і забезпечують доглядом та освітою на умовах, що діють для громадян Республіки Польща. Діти, які недостатньо добре володіють польською мовою, щоб навчатися в школі, можуть брати участь у додаткових заняттях з польської мови. Заняття можуть проводитись індивідуально або в групах тривалістю мінімум 2 години на тиждень на невизначений термін [13].

Урядом Республіки Польща створено необхідні умови для навчання українських дітей у польських школах. У квітні 2022 р. Міністерством освіти і науки оприлюднено інформацію, що у польській системі освіти навчалось понад 193 тисячі дітей та молоді, які приїхали з України [14]. У вересні 2022 р. тільки 185 тисяч українських дітей було зараховано до польських шкіл; протягом навчального року їхня кількість зросла до 200 тисяч осіб (NFP, 2022). У лютому 2023 р. у польських дитсадках і школах навчалось 187,9 тис. Найбільша кількість дітей та молоді з України, які прибули до Польщі після російської агресії, навчаються у Варшаві, Вроцлаві та Кракові [14].

Як заявляв міністр освіти у березні 2023 р. від 200 тисяч до 300 тисяч українців шкільного віку перебували поза системою освіти [15]. За даними ЮНІСЕФ, майже 50% українських дітей-біженців задіяні в польській системі освіти, до того ж, 30% з них також навчаються дистанційно в Україні [16].

Слід зазначити, що у Польщі створено українські школи. Вони пропонують навчання за українськими програмами для дітей, родини яких хочуть повернутись в Україну, як тільки будуть для того відповідні умови (ЮНІСЕФ, 2022). Проте попит на навчання в українських школах значно перевищує наявність запропонованих місць. У вересні 2022 р. 1500 дітей навчалось у таких школах («Незламна Україна», 2022) [1]. Кращій адаптації українських дітей сприяють українські вчителі у польських школах. Станом на 14 лютого 2023 р., відповідно до бази даних SIO, у навчальних закладах викладали 1792 вчителі з України, у тому числі 1120 вчителів, яких було працевлаштовано в школах і навчальних закладах з 24 лютого 2022 р. [14].

2022 р. у Польщі в порівнянні з 2021 р. виявлено тенденцію до зниження народжуваності на 11%. [17]. По суті то є входження польської держави в демографічну кризу, особливо, якщо врахувати, що це стало найнижчим показником народжуваності з часів Другої світової війни. До того ж, серед 305 132 дітей, народжених у Польщі, українки народили 13 748 дітей [18].

Враховуючи демографічні тенденції, польський уряд зацікавлений створювати умови для того, щоб українська молодь виявила бажання залишитись у країні і розглядала Польщу як постійне місце проживання. На даний час підтвердженням цього є працевлаштування українських біженців в Польщі [19], зростання їхніх витрат та сплачені ними податки.

Заступник міністра Міністерства сім'ї та соціальної політики Анна Шмідт зазначила, що з початку дії програм допомоги громадянам України виділено: 2,4 млрд злотих на програму «Сім'я 500 плюс», 44,6 млн. злотих на програму «Добрий старт», 125,5 млн. злотих на «Сімейний опікунський капітал» та 4,8 млн. злотих на співфінансування зменшення плати за перебування дитини в яслах, дитячому клубі чи дитячому садочку [20].

Станом на травень 2023 р. 211,8 тисяч громадян України, які проживали у Республіці Польща, отримали допомогу на дітей за програмою «Сім'я 500 плюс», а за програмою «Сімейний опікунський капітал» – 29,1 тисяч осіб, тоді як дофінансування для перебування дитини в закладі догляду за дітьми віком до 3 років у розмірі 400 злотих щомісяця – 1,3 тисячі осіб. Відповідно до даних Центральної бази бенефіціарів 1 256 898 громадян України отримали одноразову допомогу в розмірі 300 злотих [20].

Висновки. Внаслідок повномасштабного вторгнення Російської Федерації на територію України, значна частина українців, рятуючи життя та здоров'я, змушені були покинути свою державу. Українські

біженці отримали значну підтримку та допомогу в Європейському Союзі і, особливо, в Республіці Польща. Владні кола польської держави забезпечили умови для адаптації, що проявилось у створенні сприятливих умов для отримання освіти та соціальному забезпеченні українських дітей та молоді. Натомість, українська влада для того, щоб не втратити цінний людський ресурс, після закінчення війни, зобов'язана створити відповідні умови та запровадити державну політику, яка б заохочувала українських дітей і молодь повернутись в Україну.

Список використаних джерел

1. Ortega M. The situation of Ukrainian refugee children in Poland. URL: <https://cutt.ly/4wEIN3bh>
2. Sytuacja dotycząca Ukrainy. Ochrona czasowa. URL: <https://cutt.ly/wwEIMWLx>
3. Ustawa z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa. Dziennik Ustaw. 2022. Poz. 583. URL: <https://cutt.ly/8wEIMMgy>
4. 500+ dla obywateli Ukrainy. 2022. URL: <https://cutt.ly/xwEI1aot>
5. Od 1 stycznia 2024 r. kwota świadczenia wychowawczego (tzw. 500+) zostanie podniesiona z 500 do 800 zł. URL: <https://cutt.ly/fwEI1Oyb>
6. Program Dobry Start – wsparcie dla wszystkich uczniów rozpoczynających rok szkolny. URL: <https://cutt.ly/IwEI1NAm>
7. Dofinansowanie pobytu w żłobku. 22.03.2022. URL: <https://cutt.ly/MwEI0oPT>
8. Prawo do zasiłku i okres przysługiwania. 26.11.2018. URL: <https://cutt.ly/pwEI0vmK>
9. Dodatek z tytułu urodzenia dziecka. Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej. URL: <https://cutt.ly/8wEI0SfJ>
10. Świadczenie pielęgnacyjne. Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej. 2023. URL: <https://cutt.ly/LwEI2QO0>
11. Świadczenie rodzicielskie. Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej. URL: <https://cutt.ly/hwEI2fA9>
12. Rodzinny kapitał opiekuńczy. 31.12.2021. URL: <https://cutt.ly/AwEI2ZgH>
13. Zasady przyjmowania dzieci z Ukrainy do polskich szkół. URL: <https://cutt.ly/TwEI9wRW>
14. MEiN: W polskich szkołach i przedszkolach jest 187,9 tys. dzieci i młodzieży z Ukrainy, przybyłych po wybuchu wojny. 27.02.2023. URL: <https://cutt.ly/AwEI9xrh>

15. Under half of Ukrainian refugee children in Poland enrolled in locals schools, warn UN agencies. URL: <https://cutt.ly/PwEI9GgL>
16. Back to School: Ukrainian Children in Poland Still Face Unique Challenges, IRC Survey Reveals. URL: <https://cutt.ly/EwEI9514>
17. Annual number of births falls 11% in Poland, marking first double-digit decline. URL: <https://cutt.ly/ZwEOp2To>
18. Гордійчук І. Стало відомо, скільки українських дітей народилося у Польщі минулого року. Главком. 07.09.2023. <https://cutt.ly/TwEOaYAх>
19. У Польщі найбільше працевлаштованих біженців з України. URL: <https://cutt.ly/cwEOklwT>
20. Iu obywateli Ukrainy pobiera 500 plus? Podano koszt. TVN24. 14 lipca 2023. URL: <https://cutt.ly/VwEOIMqG>

ЛОБОДА Марія,
студентка, Державний торговельно-
економічний університет;
КРОХМАЛЬ Наталія,
канд. філос. наук, доцент,
доцент кафедри філософії,
соціології та політології,
Державний торговельно-
економічний університет

СОЦІОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД ДО ПРОЦЕСІВ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ

Сучасна Україна переживає не тільки важливий період свого історичного розвитку в різних сферах суспільного життя, а й активно інтегрується у міжнародний простір. Пріоритетним напрямом інтеграції для України є європейська інтеграція в економічному, політичному та соціокультурному просторах. З точки погляду соціології, такий розвиток подій не тільки важливий або цікавий для дослідження, а й має великий вплив на суспільство, адже охоплює такі важливі аспекти людського життя, як соціальні та культурні зміни, психологію, економічний розвиток та політичні рішення.

«Європейський Союз вважається найбільш просунутим, з точки зору форм економічної інтеграції, угрупованням у світі. Це унікальне міжнародне співтовариство, оскільки він поєднує ознаки міжнародної організації і держави та є суб'єктом міжнародного публічного права,